

Vergaderjaar 1997–1998

25 022

Aanpak van de bereikbaarheid in Nederland

Nr. 11

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VERKEER EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 27 oktober 1997

Zoals aangegeven in mijn antwoord op de schriftelijke vraag 8 van de Vaste Kamercommissie voor Verkeer en Waterstaat over Hoofdstuk XII van 's Rijks begroting wil ik u met deze brief op de hoogte brengen van de stand van zaken na **een klein jaar implementatie van de in december 1996 door de Kamer goedgekeurde nota's «Samen werken aan bereikbaarheid» en «Transport in Balans».**

Ik was van plan om hierover na een jaar aan de Kamer te rapporteren, maar nu naar aanleiding van de begrotingsbehandeling zich eerder een gelegenheid voordoet, maak ik daarvan gaarne gebruik.

Algemeen

De uitvoering van de nota's Samen werken aan bereikbaarheid en Transport in Balans ligt voorshands op schema. Ook de effecten van het beleid beantwoorden grosso modo aan de verwachting.

In de missiebrief van AZ wordt SWAB als een voorbeeld genoemd van een goed en afgewogen samenhangend pakket van maatregelen.

Effecten SWAB/TiB

Ik kan op basis van berekeningen van mijn onderzoeksdienst van september 1997 concluderen, dat de berekende effectiviteit van het huidige totale SWAB-pakket nagenoeg overeenkomt met de effect-inschatting van de nota. De veranderingen in het maatregelenpakket betreffen met name een wijziging in prioritering van OV-infrastructuurverbetering.

Hoewel de effecten landelijk grosso modo zijn zoals ze waren ingeschat, ondanks de wijzigingen in het spoorpakket, kunnen de wijzigingen lokaal aanzienlijk meer impact hebben. Verder zijn de maatregelen sterk spitsgeïntendeerd. Ik streef ernaar zo snel mogelijk te komen tot een compleet effectrapportage waarin de effecten van TiB ook zijn opgenomen.

Stand van zaken Samen werken aan bereikbaarheid

Achterlandverbindingen (ALV's)

Er kan worden gemeld dat de Verkenningen voor de ALV's gereed zijn gekomen binnen de gestelde tijd van zes maanden. Het mag een succes heten dat de ALV's hierbij in hun geheel zijn beschouwd. In het vervolgtraject dient dit te worden volgehouden. Actie daartoe is reeds ondernomen.

De te versnellen SWAB-projecten uit het railpersonenprogramma zijn deels gewijzigd omdat er problemen waren met de voorbereiding van de besluitvorming en de technische planuitwerking. Daarnaast is een deel van de SWAB-middelen voor investeringen in het railpersonenprogramma ingezet om ernstige vertragingen voor de in uitvoering zijnde en komende projecten te mitigeren. De bewuste projecten dragen alle bij aan de doelstelling van het SWAB. Dat wil zeggen een verbetering van de bereikbaarheid van grote stadsgewesten of ALV's.

Zie ook de brief aan de Tweede Kamer van 29 september 1997 onder nummer DGP/IB/SR/V-724 807 (25 600, nr. 37).

Samen werken in de regio

Mijn regelmatig overleg met de stadsgewesten over SWAB/TiB wordt op prijs gesteld en bevordert de sfeer en de samenwerking.

De filelast op de hoofdwegen in de Randstad blijkt inderdaad te kunnen worden teruggebracht. De voorlopige prognoses zijn uiterst hoopvol. Het is nog iets te vroeg om de beleidseffecten in alle vier de stadsregio's concreet te kunnen meten. Maar Rotterdam voorspelde zonder SWAB een **stijging** van de filelast met 10% (bij ongewijzigd beleid), er is echter een **daling** van 7% bereikt.

In de regio wordt goed gepresteerd. Verwezen zij naar de halfjaarlijkse rapportages van het «Fileplan Rotterdam», de «Stand van zaken na één jaar bereikbaarheidsplan Haaglanden», de implementatie van het «Actieplan Utrecht Bereikbaar» en de uitgevoerde activiteiten in het kader van «Hou de Noordvleugel in beweging».

In de gesprekken met de regio komt ook altijd het flankerend beleid ter sprake. Deze materie zou zowel door de mede-overheden als door V&W met meer daadkracht moeten worden opgepakt.

Stand van zaken Transport in Balans

In het algemeen komt Transport in Balans goed van de grond; een groot aantal projecten is gestart en een beperkt aantal is zelfs al afgerond of heeft in elk geval al tot zichtbare resultaten geleid.

SWAB en financiering infrastructuur

In het kader van de SWAB afspraken door het kabinet moet een aanzienlijke versnelling en intensivering van het SVV programma worden bewerkstelligd. Daar is geld voor nodig maar ook plannen die uitvoeringsgereed zijn. Er wordt daarom keihard gewerkt aan het tot stand komen van die plannen. Terwijl tegelijkertijd de uitvoerende organisaties als Rijkswaterstaat hun productietempo bij het lopende programma opvoeren. Daarmee kan worden voorkomen dat straks van het ene jaar op het andere de produktie moet worden verdubbeld.

Het versnellen van het lopende programma heeft als nevenvoordeel dat

werken eerder in gebruik kunnen worden genomen en dus ook eerder hun rendement opleveren.

Ten aanzien van de financiering van infrastructuur is in het MIT 1998–2002 duidelijk gebleken dat voor een groot aantal gereedliggende projecten geen geld beschikbaar is. In het kader van het nieuwe regeerakkoord zal over de structurele verhoging van het infrabudget beslist worden.

Successen na een jaar SWAB en TiB:

Programma Vaarwegen

Vorbereiding van de uitvoering loopt uitstekend, sommige projecten zijn al gestart. Uitputting van het budget (in 1997 fl. 250 miljoen) loopt voor het eerst in jaren naar wens. De f 200 miljoen extra welke in TiB kader voor vaarwegen is uitgetrokken kan dus zeker tot besteding komen.

Platform Stedelijke Distributie

Op 21 mei zijn er in het kader van het Platform Stedelijke Distributie een aantal projecten gestart en een aantal samenwerkingsovereenkomsten getekend.

Inhaalverboden

De inhaalverboden zijn op 9 juni van start gegaan en worden goed nageleefd. Momenteel wordt onderzocht welke effecten de inhaalverboden hebben op de congestie. Hoewel het onderzoek nog niet is afgerond bestaat de indruk dat zij een positieve invloed hebben. Over enkele maanden zullen de resultaten daarvan beschikbaar zijn.

Bijdrageregeling binnenvaartaansluitingen

De Bijdrageregeling binnenvaartaansluitingen stelt ondernemers in staat hun bedrijf van een aansluiting te voorzien om zo daadwerkelijk vervoer over water te realiseren. Sinds 1996 zijn er negentien projecten positief beoordeeld. Dit levert in totaal 2.1 miljoen ton nieuw vervoer over water op. De doelstelling van 0.5 miljoen ton per jaar wordt daarmee ruimschoots overschreden. De gezamenlijke projecten leiden tot een reductie van 100 000 vrachtwagenritten oftewel ruim acht miljoen vrachtwagenkilometers!

Bijdrageregeling spoorwegaansluitingen

Met de bijdrageregeling spoorwegaansluitingen kunnen ondernemers financiële ondersteuning krijgen voor het realiseren van een aansluiting van hun bedrijf op het spoorwegnet. Op die manier wordt vervoeren per spoor daadwerkelijk mogelijk. Tot dusver is 1997 een goed jaar; er is aan 5 bedrijven een beschikking afgegeven. Bij elkaar zullen deze bedrijven zo'n 500 000 ton over het spoor gaan vervoeren, terwijl dit voorheen over de weg gebeurde. Overigen is de bijdrageregeling recent gewijzigd. Daardoor zijn de mogelijkheden van financiële ondersteuning uitgebreid.

Stimuleringsregeling telematica

De stimuleringsregeling telematica is op 15 september 1997 in de Staatscourant gepubliceerd en stelt ondernemers in staat om tot en met 29 december 1997 projectvoorstellen in te dienen. Het doel van het programma Telematica in Transport is een toename van multimodaal

vervoer en efficiënter wegvervoer. Het stimuleren van de invoering van telematicatoepassingen moet de beoogde keten-integratie dichterbij brengen. Daarbij richt het programma zich op projecten die kunnen uitgroeien tot grootschalige samenwerkingsverbanden. Optimale gegevensuitwisseling door de keten heen staat centraal. Er is in totaal f 2 miljoen beschikbaar voor projecten die een bijdrage leveren aan het doel van dit programma.

Modal shift scans

De modal shift scans zullen in november van start gaan. Het gaat daarbij om het doorlichten van ongeveer honderd verladers om te bekijken of zij hun vervoer ook op een andere manier dan via de weg kunnen organiseren. De EVO is onze belangrijkste partner in dit project.

Spitsdiensten ingekocht

In het kader van Samen werken aan bereikbaarheid zijn de eerste spitsdiensten ingekocht door de overheid.

Rotterdam buslijnen 60 en 61

Haaglanden buslijnen 42, 28 en 29

Utrecht buslijnen 281, 292, 287, 719, 739, 11 en 12s.

Daarnaast komen er extra spitsdiensten bij Arnhem/Nijmegen en in de regio Twente. In totaal zijn contracten afgesloten voor vijftien lijnen.

Voor een aantal treindiensten die sinds juni 1997 al rijden op de corridor Amsterdam–Leiden–Den Haag–Rotterdam Lombardijen, is een contract met NSR in voorbereiding tot en met 2000. Daarnaast is een principe-afspraken met NSR gemaakt voor nog enkele extra treindiensten vanaf juni 1998. Dit betreft de corridors Rotterdam–Dordrecht, Amersfoort–Amsterdam en Lelystad–Amsterdam. De contractering van deze treindiensten behoeft o.a. nog het fiat van Railned voor de inpasbaarheid in de dienstregeling vanaf juni 1998.

Verkeersinformatie verbeterd

Verkeersinformatie is rond de grote steden sterk verbeterd. De DRIP's (Dynamisch Route-Informatiepanelen) informeren over de aanwezigheid van files rond de grote steden. Dit wordt door de weggebruiker hoog gewaardeerd. Het komende jaar zal het aantal DRIP's nog verder worden uitgebreid. De weggebruiker is bijzonder tevreden over deze vorm van verkeersinformatie. In Rotterdam wordt daarnaast geëxperimenteerd met het op de snelweg informeren van automobilisten over mogelijkheden en reistijden van het openbaar vervoer als P+R-alternatief voor de laatste kilometers naar het centrum.

Aangepast wegonderhoud

Er zijn goede resultaten met aangepast wegonderhoud. Voor korte perioden wordt nu een complete weg afgesloten in plaats van gedurende lange tijd elke keer een klein stukje. Door middel van grote communicatie-campagnes van de regionale directies van Rijkswaterstaat wordt de weggebruiker ruim van tevoren op de hoogte gebracht van de afsluitingen en de omleidingsroutes. Dit wordt bijzonder gewaardeerd en goed opgevolgd zodat grote files uitblijven.

OV te water

Met behulp van de extra middelen in het kader van voorbereiding SWAB lijkt het te lukken om de aanloopkosten voor een viertal «OV-te-

water-projecten» af te dekken, waardoor particulieren geïnteresseerd bleken te investeren in deze projecten. Het resultaat is dat er in 1997 aanbestedingen hebben plaatsgevonden op de verbindingen Amsterdam–IJmond, Huizen–Almere, Rotterdam–Dordrecht en de Drechtsteden onderling. In de loop van 1998 kunnen deze verbindingen waarschijnlijk worden opengesteld.

De verbinding Rotterdam–Dordrecht zou dagelijks 4000 reizigers kunnen trekken. De verbinding tussen de Drechtsteden zou op een hoger aantal reizigers kunnen rekenen (7000 reizigers per dag), terwijl de prognoses voor Huizen–Almere (2000 reizigers per dag) en Amsterdam–IJmond (1000 reizigers per dag) duidelijk lager liggen. Het aandeel ex-automobilisten in deze aantallen reizigers zou rond de 30% moeten liggen.

Vervoermanagement in de versnelling

Overheid en bedrijfsleven maken ernst met stimuleren van Vervoermanagement. Met de werkgeversorganisaties werd afgesproken dat de herhaling van de VervoerManagement-campagne in de opiniebladen nu ook mede-ondertekend wordt door VNO-NCW en MKB-Nederland. Hierdoor krijgt de boodschap een veel breder draagvlak en zien individuele bedrijven het samen werken aan bereikbaarheid door hun koepelorganisaties in de praktijk gebracht. VNO-NCW en MKB-Nederland hebben daarnaast de fakkel overgenomen van de Commissie van Aanbeveling VervoerManagement en stimuleren VervoerManagement nu via hun regionale organisaties bij hun aangesloten leden. De rijksoverheid blijft het belang dat zij hecht aan deze ontwikkelingen onderstrepen, door financieel bij te dragen aan de kosten van VervoerManagementadviseurs die bedrijven helpen een vervoerplan op te stellen.

Spitsstroken succesvol

Op een aantal plaatsen zijn in overleg met ANWB en KLPD en regionale overheden spitsstroken in gebruik genomen (A28, A27). Gedurende een jaar worden deze stroken geëvalueerd. Nu al valt te melden dat op de A28 en A27 de resultaten naar verwachting zijn. Ter plekke zijn de files opgelost, en de maatregel doet geen afbreuk aan de verkeersveiligheid. Op de A16/A20 is de verlengde en zeer succesvolle (vracht/bus)doelgroepstrook opengesteld.

Voorbereidingen Rijkswaterstaat

Om het voorgestelde, meer ambitieuze (slimmer, sneller, beter) uitvoeringsprogramma, te kunnen realiseren heeft Rijkswaterstaat extra personeel aangenomen. (20% extra personeel; 50% meer uitbesteding in de aanleg sfeer). Naast deze capaciteitsuitbreiding wordt er gezocht naar een meer efficiënte werkwijze in de vorm van andere zogenaamde «bouworganisatievormen». In november komt hierover informatie beschikbaar.

Meer politie

Op korte termijn zal een contract worden gesloten tussen Rijkswaterstaat, het Openbaar Ministerie en het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD) over de inzet van extra surveillanten in de strijd tegen de files. Hierover is een nota van verbetering reeds aan de Kamer gestuurd. Uit onderzoek is gebleken dat door ander rijgedrag van de weggebruiker onder congestieomstandigheden nog aanzienlijke capaciteitswinst te boeken is. Verwacht wordt dat door het verminderen van de irritatie bij de weggebruiker ook het aantal ongevallen en de daaruit voortvloeiende congestie vermindert. Een groot deel van de maatregelen zal uiteindelijk

via technische verkeersmanagementsystemen op de weg geregeld moeten worden. Maar om snel resultaat te kunnen boeken, de nodige kennis en ervaring op te doen met de maatregelen en de periode te overbruggen waarin de technische systemen geschikt worden gemaakt voor de nieuwe taak is tijdelijke inzet van mankracht noodzakelijk.

De KLPD zet daartoe gedurende een periode van maximaal vijf jaar politie-eenheden in ter bevordering van de doorstroming van het verkeer, geeft voorlichting en handhaaft de ingestelde maatregelen. Daarbij wordt intensief samengewerkt met de verkeersmanagementdiensten van Rijkswaterstaat.

Vooruitblik 1998

Voor het komend jaar kunnen we uitzien naar de o.a. de volgende zaken:

- Er wordt een praktijkproef Rekening Rijden gehouden.
- Er komt een kleine proef met transferia waarbij diverse partijen samen willen laten zien dat rendabele exploitatie mogelijk is.
- De implementatie van het verkeersinformatieprogramma wordt krachtig doorgezet. De Stadsregio Rotterdam zet in samenwerking met Verkeer en Waterstaat on-line-verkeersinformatie op Internet.
- Er komen extra toeritdoseerinstallaties.
- In het voorjaar van 1998 worden nog twee andere spitsstroken opengesteld.
- Tussen Rotterdam en de Drechtsteden wordt OV te water ingezet
- Op basis van de nu gereedgekomen verkenningen zal naar verwachting een drietal planstudies gestart worden: een per achterland-verbinding.
- In 1998 zullen 100 modal shift scans worden uitgevoerd. Daarbij worden bedrijven doorgelicht om te kijken of er mogelijkheden zijn om het vervoer over andere modaliteiten dan de weg te organiseren.
- In april 1998 worden de gelden van de derde tender telematica toegekend aan projecten op het gebied van intermodaal vervoer tot een totaal van 2 miljoen.
- De proeven met langere en zwaarder vrachtvoertuigen zullen in de loop van 1998 worden gestart.
- Medio 1998 zullen de eerste freeways een feit zijn.

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
A. Jorritsma-Lebbink